

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ)

Oslo, 30.06.2025

[Postmottak@dfo.no](mailto:Postmottak@dfo.no)

## 25/33 Høringsinnspill - krav og kriterier for bærekraftige leverandørkjeder

### Innledende bemerkninger

Det vises til inngitt høringssvar fra EBA av 24.06.2025, som Rørentreprenørene Norge (RørNorge) støtter fullt ut.

RørNorge er bransjeorganisasjonen for 630 rørleggerbedrifter i Norge, som samlet omsetter for 23 milliarder kroner. I 2024 har 53 av medlemsbedriftene direkte forpliktelser i forhold til Åpenhetsloven. Det poengteres at RørNorges medlemsbedrifter er en del av verdikjeden i byggenæringen, og alle nye kontraktsvilkår/nye regler som medlemsbedriftene i EBA må etterleve blir videreført til RørNorges medlemsbedrifter (back to back).

RørNorge er en del av NHO Byggenæringen. I arbeidet med Åpenhetsloven har de tekniske fagene blitt særlig utfordret fordi vi har sammensatte produkter, dels med ikke-fornybare råvarer og en verdikjede med flere ledd i vår produktportefølje. Vi kommer derfor også med egen uttalelse.

RørNorge har siden Åpenhetsloven trådte i kraft 01.07.2022 jobbet aktivt og samarbeidet med aktører i byggebransjen med informasjon, implementering av loven og utarbeidet malverktøy/sjekkliste til bruk for egne medlemsbedrifter. Forslag til standardisering av kontraktsvilkår, kvalifikasjonskrav og tildelingskriterium burde vært tatt opp av DFØ og Etisk Handel som felles tema på et langt tidligere tidspunkt, og med involvering av aktuelle aktører som har bransjekunnskap om de ulike bransjer.

### Nøytrale og offentlige samordnede krav – Trepertssamarbeid

Innledningsvis påpekes det at det oppleves underlig at Etisk Handel og DFØ sammen utarbeider forslag til veileder. I denne sammenheng er Etisk Handel også en aktør som har kommersielle interesser av å sertifisere og gi råd til bedrifter i utarbeidelse av rapporter knyttet til åpenhetsloven. Til tross for Etisk Handels svært gode intensjoner, må det vurderes om dette kan ha karakter av å være "bukken som passer havresekken".

I likhet med EBA anbefales det i det videre arbeidet å benytte partssammensatte utvalg for å sikre effektive regler som faktisk har en virkning og kan etterleves.

## **Forholdsmessighet i informasjonskrav til underentreprenører – DFØs anbefalinger og norsk lov/forskrift**

Selv om mindre bedrifter ikke er direkte forpliktet under Åpenhetsloven, blir de ofte indirekte berørt gjennom oppdrag som underentreprenører til forpliktete bedrifter. Det er behov for tydeligere retningslinjer for hvilken informasjon større bedrifter kan kreve fra mindre leverandører. Loven presiserer at kravene skal være «forholdsmessige», men i praksis ser vi at store bedrifter og byggherrer ofte benytter de samme omfattende spørreskjemaene for små og store aktører. Dette bør reguleres bedre for å sikre rimelige krav. Forslaget til regelverk fra DFØ/Etisk Handel synes å gå lengre enn det loven krever, uten at dette i særlig grad problematiseres.

Det er krevende at ulike offentlige aktører tolker det samme regelverket ulikt.

### **Sanksjoner - Bøteregime**

I forslag til veileder foreslås det innført et nytt bøteregime som ser ut til å være i tillegg til det Regjeringen gjennom Barne- og familiedepartementet har satt. Forslaget i veileder kan tolkes dithen at oppdragsgiver, altså offentlige innkjøpere, skyver ansvaret nedover i kjeden. Dette vil være svært uheldig. Vi oppfordrer DFØ til å koordinere veilederen med Forbrukertilsynet og øvrige offentlige instanser.

Det siteres fra EBAs høringssvar, som støttes:

*“EBA støtter ikke forslaget om innføring av dagbøter som sanksjon ved manglende etterlevelse av de anbefalte kontraktsvilkårene. Forslaget om dagbøter knytter seg til vidtrekkende forpliktelser med et innhold som seriøse bedrifter ikke kan garantere eller inntestå for. Den foreslåtte dagmulftsbestemmelsen er uklar, uproporsjonal og konfliktskapende, og en dårlig anbefaling slik EBA vurderer det.”*

### **Underliggende utfordring**

Rørbransjen ønsker å bidra til effektive rutiner for å oppnå sosial og miljømessig bærekraftig handel. Underliggende utfordringer for vår del av næringslivet er at produktene fortsatt er mangelfullt utstyrt med digital sporbarhet. Innføring av EUs produktpass forventes å løse den utfordringen. Med god digital informasjon vil det være mulig å gjennomføre langt bedre rapporteringssystemer enn det i dag er.

Å kreve dokumentasjon på det nivået DFØ i samarbeid med Etisk Handel synes å legge opp til bør kostnads- og effektberegnes.

En rørleggerbedrift i Trøndelag ble av hovedentreprenør bedt om å dokumentere varehandelen på produktnivå over en kortere periode (3. kvartal). Et konsulentbyrå hjalp i én måned bedriften med å rapportere 1300-1400 produkter. Det sier seg selv at dette er ekstremt fordyrende før informasjonen er digitalisert. .

RørNorge, i samarbeid med våre største medlemsbedrifter, har tatt initiativ mot varadatabaser, produsenter og grossister for å få på plass digital produktinformasjon. Bransjen trenger informasjon om hva produktet inneholder, verdikjeden, opprinnelsesland og tredjepartssertifisering av endelig produkt. Igjen; det har på dette området mange fordeler for myndighetene å koordinere mot EU og arbeidet med Digitalt produktpass.

I arbeidet med åpenhetsloven har bransjen identifisert at rundt 30 % av produktene som benyttes i vår del av verdikjeden kommer fra risikoområder eller inneholder ikke fornybare materiell.

### **Forslag om merkeordning**

NHO Byggenæringen har i fellesskap utarbeidet maler som skal gjøre det så enkelt som mulig å rapportere effektivt. Forslaget fra Etisk Handel og DFØ om å innføre merkeordning fremstår som dårlig utredet og konsekvensvurdert. En slik ordning bør utredes av nøytral aktør og myndighetene samlet. En merkevareordning vil for øvrig ikke løse problemet på det nivået som skisseres i veiledere, jfr. bedriften i Trøndelag.

Bransjen har på vegne av rapporteringspliktige rørleggerbedrifter bedt om, og fått oversikt fra grossist over produktene som handles. Det jobbes med å innføre et "trafikklyssystem" som i større grad enn tidligere gjør det mulig å foreta kvalifiserte valg både på produkt- og tjenestenivå i forhold til "røde" varer eller varegrupper.

### **Standardisering av spørreskjemaer for aktsomhetsvurderinger**

Ulike formater på spørreskjemaer fra både private og offentlige oppdragsgivere skaper unødvendig arbeidsbelastning, særlig for SMB-er. Vi oppfordrer spesielt offentlige oppdragsgivere (f.eks. DFØ og Oslo kommune) til å standardisere sine skjemaer, slik at entreprenører kan gjenbruke samme skjema overfor flere oppdragsgivere.

### **Krav til utførelsen**

Det påpekes at et viktig aspekt av forsyningssikkerhet er å ha kjennskap til hvor og hvordan samfunnskritiske produkter og tjenester blir produsert. Det foreslås derfor bruk av et kvalifikasjonskrav som viser at leverandøren har et minstenivå av teknisk og faglig kompetanse om gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Vi vil hevde at viktigere enn rapporteringskompetanse, er kompetanse innen rørfaget. I alle tekniske anlegg er fagkompetanse avgjørende for å kunne ta gode valg når det gjelder helse, miljø og sikkerhet. Det bør derfor kreves at alle de tekniske fagene lovreguleres, slik at ikke hvem som helst kan titulere seg som rørlegger.

## **Kontraktsvilkår, krav og kriterier**

Når det gjelder kontraktsvilkår, kontraktsoppfølging, sanksjoner, kvalifikasjonskrav, tildelingskriterium og kravspesifikasjon støttes EBAs høringsinnspill fullt ut.

## Avslutning

Myndighetene bør vurdere å innlemme at redegjørelsen til Åpenhetsloven i regnskapsloven beskrives i årsrapporten, med revisjonsplikt på lik linje med regnskapet. Dette vil sikre bedre kvalitet og troverdighet i rapporteringen. Samtidig bør fristen for redegjørelsen justeres fra 30. juni til samme frist som årsregnskapet. En slik løsning vil også muliggjøre statistisk oversikt over leverte redegjørelser gjennom Brønnøysundregistrene, og at rapporter er åpent tilgjengelig via ett system. Det går i dag med betydelig tid til å besvare direktehenvendelser fra oppdragsgiver, til tross for at rapporten ligger tilgjengelig på bedriftenes hjemmeside.

RørNorge har i samarbeid med flere av medlemsbedriftene allerede etablert velfungerende systemer for rapportering og aktsomhetsvurderinger i forbindelse med at Åpenhetsloven trådte i kraft for 3 år siden. Ved å iverksette et nytt regelverk som ikke harmoniserer med gjeldende lovverk vil dette skape mye unødvendig merarbeid for bedriftene som allerede har lagt ned en stor innsats for å etterleve kravene i Åpenhetsloven.

Rørbransjen er positive til at det jobbes for å fremme grunnleggende menneskerettigheter og vi deler gjerne av erfaringene vi har gjort oss så langt. Vi mener at vi må bygge videre på arbeidet som er gjort med hensyn på å forbedre – ikke komplisere.

Det oppfordres til økt grad av tverrfaglig dialog hvor implementering av samme lovverk/regelverk skjer i tverrfaglig samarbeid. Felles mål bør være at veiledere og standarddokumenter, uavhengig av bransje/næring, kan benyttes i størst mulig grad uten tilpasninger/avvik. Dette vil øke bruken av slike dokumenter, skape økt grad av forutsigbarhet og redusere risiko for feil/avvik.

Med vennlig hilsen

Marianne W. Røiseland

Adm. Dir. RørNorge

Trond Martinussen

Advokat RørNorge

Iselin Abell Nilsen

Fagsjef RørNorge